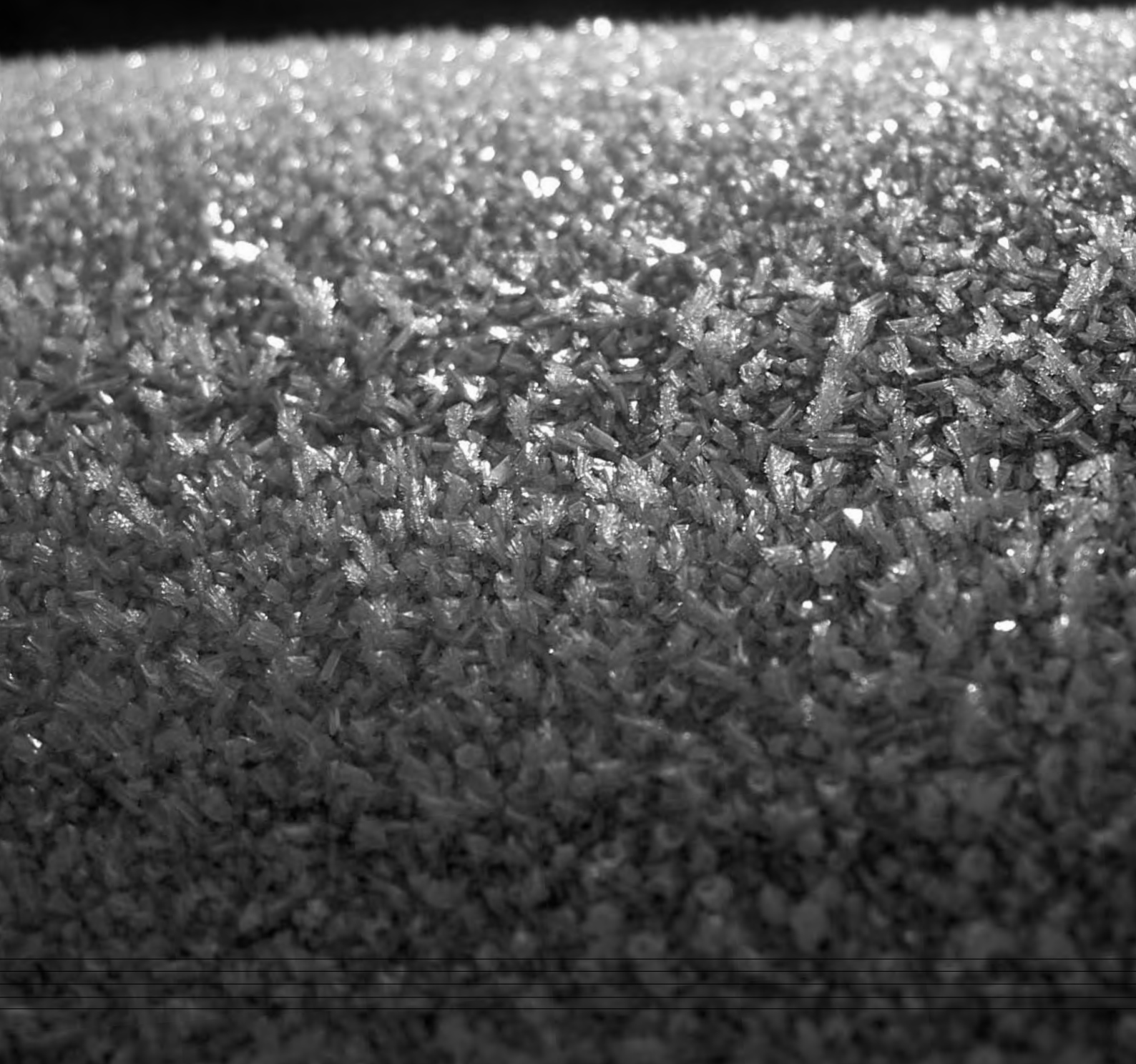

Digitalradio
Rikskonsserter
GAS

fst
FÖRENINGEN SVENSKA
TONSÄTTARE

TONSÄTTAREN

4 2005
www.fst.se

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Julen står för dörren och runt om i stugorna skrivs det önskelistor. Tankemödor ägnas åt vad vi skall ge varandra för gåvor. En del gåvor givs av ren glädje för att inte säga kärlek, andra av plikt. På somliga paket döljs elaka tankar bak julrosetten – vad är väl ljuvligare än att hämnas en oförrätt med en god gärning. För ett antal år sedan fick jag, av okänd givare, en kylskåpsmagnet med texten *Älska din fiende, det kommer att göra honom vansinnig*. Den pryder sedan dess mitt kylskåp som en daglig påminnelse om att det inte alltid till lycka leder att genast klippa till en meningsmotståndare.

Det finns en sedan Hedenhös förborgad uppfattning att en fattig konstnär är en lycklig och kreativ konstnär. Förvisso leder en inte allt för långt gången hunger till aktivitet men det är inte givet att denna aktivitet för en tonkonstnär tar sig uttryck i ett frenetiskt och ohämmat skapande. Jag skall i stället till Sveriges kulturpolitiker och tjänstemän inom kultursektorn och på våra kärt älskade musikinstitutioner här lämna en liten önskelista från FST som otvivelaktigt leder till lyckliga och skapande tonkonstnärer.

- Fler och bättre betalda beställningsverk
- Ett utbyggt system av "Hustonsättare" vid alla orkestrar och länsmusikstiftelser
- Ett socialförsäkringssystem som även omfattar fritt verkamma konstnärer
- Ett nykomponerat musikstycke vid alla konserter
- En upptryckning av musikundervisningen i grundskolan
- Förstärk SR P2:s budget och utveckla kanalen till ett paradiset för musikaliskare av alla konstmusikaliska genrer
- Utveckla det internationella utbytet för både tonkonstnärerna och deras musik
- Fler förläggare som intresserar sig för nyskriven konstmusik
- Bättre bevakning av konstmusiken i landets alla dagstidningar

GOD JUL!

Sten Melin · ordförande FST

TONSÄTTAREN

Tidningen Tonsättaren ges ut av Föreningen Svenska Tonsättare och kommer ut med fyra nummer per år.

ansvarig utgivare: Sten Melin · sten.melin@fst.se

redaktör: Martin Q Larsson · tonsattaren@fst.se

layout: Anna Larsson Andrén · anna@annagrafik.se

adress: FST, Box 273 27, 102 54 STOCKHOLM

telefon: 08-783 95 90

fax: 08-783 95 40

hemsida: www.fst.se

Tidskriften är gratis.

Prenumerationsärenden och annonsärenden hänvisas till ovanstående adress och telefon eller till kansli@fst.se.

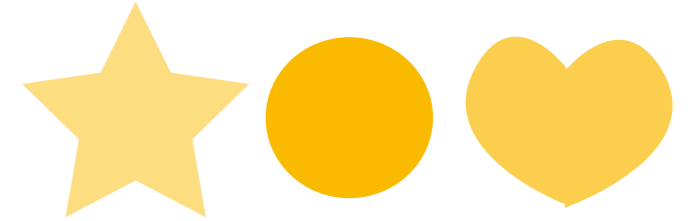
omslagsbild: Frost. Foto: Anna Larsson Andrén

tryck: Grafiska Punkten · 0470-700 700

KRÖNIKA

Under 60- och 70-talen fanns det på Sveriges Radio en fantastisk vilja att experimentera och finna nya vägar och former i musiken. Kompositionsbeställningar var en självklarhet för Musikkorradion men också särskilda konsertserier för nutida musik.

Arvet efter Karl-Birger Blomdahl med de gamla samarbetarna Bengt Hambraeus, Magnus Enhörning, Lars Johan Werle, Bo Wallner och Ingvar Lidholm gjorde det till en självklarhet att låta Musikkorradion vara en motor i hela det nutida svenska musiklivet. Bengt Emil Johnson och Göran Bergendal understödde med presentationer som satte musiken i ett sammanhang, men också genom ständigt bränsle till nya idéer och projekt.

Varför? Var det därför att Måndagsgruppens medlemmar hade hörsammat sin egen paroll och intagit alla positioner? Säkert var det en bidragande orsak, nämligen att Måndagsgruppens medlemmar till största delen bestod av tonsättare som nu satt på olika ledande positioner i det svenska musiklivet. Men det var också därför att det fanns ett stort ansvarstagande från radiostationerna i EBU – den europeiska radiounionen – för den nutida musiken. Det var nämligen fullkomligt naturligt att vara intresserad av vad som var nytt och att samtidigt styra utvecklingen. Lika naturligt som inom teaterkonsten, där det nyskrivna fortfarande är ett axiom. Rikskonserter följde med och gjorde beställningar och särskilda projekt med nutida musik. Trots detta var självfallet inte alla noter som hamnade på ett notpapper guldstoff. Många av de nykomponerade verken på 70-talet är idag fallna i glömska.

Men många har också blivit klassiker.

80- och 90-talens mediautveckling – datorer som verktyg för komponisterna såväl som för utövarna och internet som verktyg för publiken – har skapat nya förutsättningar. Gränserna mellan genrer har förflyttats i alla riktningar, sammansmältningarna har skapat nya former samtidigt som kommersialiseringen uppenbarligen har ställt nya krav på tillgänglighet och lönsamhet. Repertoaren hos de stora institutionerna har i alltför stor omfattning tvingats (?) ta hänsyn till marknadskrafter och förment (?) publiksmak. Ett tag har det sett riktigt eländigt ut beträffande förutsättningarna för vår tids skapade tonkonst.

Men det är när det är som mörkast som ljuset syns som tydligast. I min egen subjektiva beskrivning av detta ljus betraktar jag gärna RANK som bärare av facklan. "Det var mycket bättre på Blomdahls tid" är ett rop som skallat i decennier (Karl-Birger gick bort för snart 40 år sen). Och kanske är det den största björntjänst vi gjort oss i musiklivet att allt för ofta skandera hans namn och därigenom känt oss otillräckliga för det vi velat utträtta – och faktiskt har utträttat. För när vi ser oss

Direktör Björn W Stålné.

omkring finns det en nytändning. Tydligaste exemplet är den trio som utgörs av Ramon Anthin i Visby, Thomas Liljeholm i Växjö och Henrik Martén i Göteborg som med sina respektive "institutioner" och visioner visar att vi tors blicka mot horisonten och sätta oss i centrum för det internationella musiklivet. Dom är självfallet inte ensamma om att föra den här utvecklingen framåt. Men deras initiativ och att dom tors föreslå Sverige som värd för ISCM 2009 är ändå något som visar på stor självkänsla och att det finns en motor för nya tankar och övertygelsen att presentera ny musik på nytt sätt.

Om vi inte bejakar vår tids musik förtvinar vi som nation – det är ju genom musiken och kulturen vi skapar vår identitet. I det avseendet kommer Rikskonserter också i framtiden att stå till förfogande som samspelare för utvecklingen av den musik som ännu inte är skapad.

Björn W Stålné · direktör på Rikskonserter
Anna Hedelius · bild

Digitalradio av 2010 års snitt

Då jag för många år sedan fick reda på att Sveriges Radio skulle börja gå över till att sända digitalt var det nära att jag brast ut i "Äntligen!" – bort med FM-knaster, brus och dålig dynamik! När man sedan började tala om sändningar i "nära nog CD-kvalitet" väcktes mina misstankar och jag satte mig före att ta reda på mer om den ny digitala sändningstekniken; vad menas med "nära nog"?

Digitalisering har inneburit en generell förbättring av ljudkvalitet, bort med brus och oharmonisk distorsion till förmån för högre dynamik och bättre detaljrikedom. Digitaliseringen på ljudsidan under 1980-talet välkomnades efter en del motstånd till en början. Det påstods att man fick ont i huvudet av att lyssna på CD-skivor för att det var för "skarpt" och "onaturligt". Nuförtiden har vi vant oss och CD-kvalitet är en standard.

Inom etermedia – i synnerhet radio-mediet – är dock inte längre digitalisering synonymt med kvalitetsförbättring, utan snarare med komprimering och kvalitetsförsämring, men med ökad kvantitet i form av nya "kanaler".

Sedan länge har Sveriges Radio planerat att gå över till digitala sändningar och år 2010 blir det verklighet. I likhet med det analoga TV-nätet släcks det analoga radionätet ner efter hand. Det nya systemet man valt att sända på kallas DAB – Digital Audio Broadcasting – ett system som redan används av en del länder i Europa, medan andra länder provat systemet och förkastat det.

För att få rum med alla de kanaler man har planerat att kunna erbjuda i denna typ av digitalradio, måste programmaterial (tal och musik) komprimeras ned till 10% och därunder. Varför måste man komprimera och vad har denna komprimering för effekt på musiken?

Sändningsutrymmet man har till

förfogande uppgår till cirka 1 Mbits/s och kan uttryckas som en bandbredd, alternativt som bithastighet. Den bandbredden en CD-skiva skulle behöva för att direkt kunna strömmas ut i sändarna uppgår till c:a 1.4 Mbits/s. Det står klart att med den bandbredd som finns given kan man inte sända med CD-kvalitet. Programmaterial måste komprimeras för att få rum och ju högre komprimering desto fler kanaler kan man få plats med. Eftersom man utlovar tolv nya kanaler, blir det många kanaler som måste sändas med ytterligt hög komprimeringsgrad eller låg bithastighet.

Det som år 2010 kommer att utgöra den innersta tekniken i DAB-radion togs fram 1990 – för 15 år sedan – en komprimeringsteknik för mono och stereo-ljud, kallad MP2 eller MPEG1 Layer2. Tekniken togs fram under en period då datalagring kostade 100 gånger mer än idag och ansågs lovande på den tiden. Mycket musik som komprimerats med MP2-teknik passerar utan hörbar kvalitetsförsämring. Detta gäller främst populärmusik, vilken ofta har en liten dynamik, förutsägbar harmonik och därmed kända övertoner. Mycket av den klassiska orkesterrepertoaren, med ungefär samma tekniska förutsättningar, lider inte heller svårt av att bli komprimerad. De passager som innehåller höga, svaga toner eller låg bas i svaga nyanser kan dock efter komprimering få skräpiga "svansar" av akustiskt obestämbart natur.

Den musik som avgjort lider mest av att komprimeras är den nutida konstmusiken och speciellt den elektroakustiska musiken, samt den intellektuella/experimentella rockmusiken. Likadant kan här starka partier passera utan försämring, men då det gäller svaga partier, där materialet består av oförutsägbart övertonsinnehåll, uppenbarar sig artefakter i form av biljud som är svåra att fördrä. Generellt sett är det arbetsamt för hjärnan att sälla bort det som den förstår inte skall vara där – i en del fall kan man dessutom inte ens avgöra vad som skall vara där eller inte. Enklare var det på vinyl- och bandspelartiden, då var störmomenten rasp, brus och harmonisk distorsion. Vi vände oss att sälla bort detta, vi kunde "lyssna förbi" störningarna och finna den egentliga musiken – störningarna lät alltid likadant. De nya digitala störningarna är mer integrerade i själva ljuden; ett nytt ljud – en ny felaktighet.

En gräns för hur mycket man kan komprimera den mesta musiken utan att det blir uppenbara felaktigheter ligger mellan 192 och 256 KBits/s dvs runt en fjärdedel av det utrymme som finns till förfogande. De andra elva kanalerna får vackert nöja sig med att dela på resten – c:a 80 KBits/s per kanal. Givetvis kan man tilldela rena talkanaler lägre bandbredd vilket resulterar i mono och telefonkvalitet, vilket medför att andra "kanaler" vinner bandbredd.

”Man målar in sig i ett hörn – och vad värre är, det innebär en klar försämring av ljudkvaliteten.”

Erfarenheten visar att det är fullt möjligt att ändra bandbreddstilldelningen då man anser det vara nödvändigt. Brittiska BBC startade fint med att sända musik med 192 KBits/s men sänkte långsamt till 128KBits/s.

Nu är det inte bara komprimeringsgraden som avgör hur det kommer att låta i radion i hemmen år 2010. Sändning innebär alltid störningar, men eftersom den komprimerade musiken sänds som data, kommer brus och andra störningar att försvinna. Däremot kommer man att kunna höra ett svagt litet bubbel i pauser och under svaga partier om man inte har en perfekt mottagning. Vad som är än mer drastiskt är, att då man har dålig mottagning (bakom betongväggar, i T-bana, allmän radioskugga etc) kan det bli helt tyst, periodvis i mottagaren. När mottagningen sedan blir bättre finns det risk för att digitala missljud uppträder då kontakten återupptas. Den lyssnare, som med hörlurar befinner sig innerligt lyssnande på ett favoritverk som plötsligt får digitala "spikar" på högsta volym in i sina känsliga öron, kommer troligtvis inte känna sig lika avslappnad nästa gång hon/han lyssnar till musik i hörlurar. Risken för tinnitus är härigenom uppenbar. Tala om att förlora lyssnare!

Idag produceras musik i ett format som är åtskilligt bättre än CD-kvalitet och många inspelningar görs dessutom i surround 5.1 parallellt med stereo.

Dessa hamnar på DVD-skivor av olika format där SACD (Super Audio CD) och DVD-A exempelvis är gångbara format, vilket kan spelas av i en hemmabioanläggning. Eftersom surround 5.1 tar minst 3 gånger mer plats än CD är det viktigt att komprimera ännu hårdare om man i framtiden skall kunna erbjuda detta i DAB. Idag ryms inte detta format i standarden, eftersom den som tidigare sagts idag är 15 år gammal, och kommer att vara 20 år gammal vid starten 2010.

Det finns idag andra sändningstekniker än DAB och det är för mig av ovanstående redovisade skäl obegripligt att man för fram DAB-tekniken som om det vore den enda tänkbara. Sveriges Television har exempelvis valt ett annat sätt (DVB) att sända ljud till våra TV-mottagare och eventuella hemmabioanläggningar, vilket kan tas emot som stereo eller surround beroende på programmaterial. Komprimerat förstås! Frågorna kring huruvida det vore möjligt att koppla samman SR med SVT-systemet är mycket komplexa, men vore bra att få belysta.

Idag ser musikkonsumerandet annorlunda ut än för några år sedan, i och med att internet erbjuder musik i mängder och till skiftande priser. Det finns komprimeringsprogram där man kan "packa upp" musiken till vilket format som helst (CD, Surround-DTS, mm). Allt detta har egentligen inte med att sända radio att göra, men kan komma

att göra det om teknikutvecklingen går dithän, exempelvis genom sammankoppling av trådlösa nätverk.

Det jag saknar i Sveriges Radios satsning på digital sändnings-teknik är en öppenhet inför nya tekniska lösningar. Man binder sig för ett system (DAB) som inte går att förändra – man målar in sig i ett hörn – och vad värre är, det innebär en klar försämring av ljudkvaliteten. Radiolyssnarna tvingas köpa nya mottagare med gammal teknik och man går mot lågupplöst och mono när musiktekniken går i rakt motsatt håll – mot högupplöst och flerkanalighet.

När tekniskiftet väl träder i kraft kommer det att gälla för många år framöver – ska något förändras, ska det göras nu.

Rolf Enström · tonsättare och pedagog

På www.fst.se/dab kan man höra hur MP2 musik låter och själv prova att komprimera.

LÄNKAR

- DAB – Digital Audio Broadcasting www.worlddab.org
- DTS - Digital Theater Systems www.dts.com
- DVB - Digital Video Broadcasting Project www.dvb.org

Så funkar det – Svenskt Musikliv Rikskonserter

På Nybrokajen i Stockholm, granne med skärgårdsbåtarna, ligger Rikskonserter. Direktör Björn W Stålné har ett grandios chefsrum och ett sönära burspråk som gjort för informella samtal om musik. Tillträde dit först efter fem. Men vad gör Rikskonserter fram till dess?

– Det absolut viktigaste vi gör är konsertproduktioner, förklarar Björn W Stålné. Med dem turnerar vi i landet och utanför landets gränser. Den andra viktiga delen är de stora och små samarbetsprojekt vi har med olika delar av musiklivet.

Bland de stora projekten nämner han Stockholm New Music, festivalen som är ett samspel mellan alla musikinstitutioner i Stockholm, medan ett litet projekt kan handla om att göra en programbok till en orgelvecka i Uppland.

Rikskonserter startade som ett försök 1963 och blev en permanent verksamhet 1968 - då med åtta regionkontor runt om i landet. 1988 byttes kostymen ut. Regionmusiken, som varit en del av kakan, förvandlades till Länsmusiken med regionala huvudmän. Rikskonserter blev en statlig stiftelse med säte i Stockholm.

För 2005 anslag staten 67 miljoner för Rikskonserterns uppdrag. Förutom dessa pengar sponsrar fastighetsägaren Vasakronan med en halv miljon kronor om året. I omsättningen på strax under 100 miljoner kronor ingår även intäkter från sålda konsertproduktioner. Hur sätter då direktör Stålné med personal sprätt på pengarna?

– Förutom konserter och samarbetsprojekt har vi fonogrammärket Caprice, berättar han. Vi har den elektroakustiska studion EMS (Elektroakustisk Musik i Sverige) och vi har slagverksensemblen Kroumata.

Totalt 60 personer arbetar på Rikskonserter, inkluderat Caprice, EMS, Kroumata och konsertlokalen Nybrokajen 11. En av de anställda heter Lotta Bystedt och är producent för avdelningen Nutida Musik. Hur arbetar hon för att, i enlighet med målen, främja utvecklingen av nutida musik och göra den tillgänglig för en bredare publik?

– Vi arbetar nära arrangörerna, förklarar hon. I arrangörsnätverket RANK (Riksförbundet Arrangörer av Nutida Konstmusik) är vi med och diskuterar olika idéer – bland annat hur konstmusiken ska nå en yngre publik. Vi har också Nutida Musik-serien på Nybrokajen 11, där publiken får möta tonsättarna före konserterna.

Främjar den nutida musiken gör Rikskonserter också genom de kompositionsbeställningar som varje år tar 1,5 miljoner av budgeten i anspråk. Omkring hundra ansökningar brukar årligen strömma in och, efter diskussioner i referensgruppen, läggs beställningar ut på 30-35 tonsättare. – För att få en beställning är det absolut tvunget att arbeta som professionell tonsättare, berättar Lotta Bystedt. Det kommer ju en hel del nya namn hela tiden, så för oss i referensgruppen gäller det att hänga med.

Ansökan om kompositionsbeställningar kan göras av

Lotta Bystedt och direktör Björn W Stålné.

musiker eller arrangörer, men inte av tonsättare själva. Det är framför allt frilansande ensembler som får sina ansökningar beviljade via Rikskonserter. Statliga institutioner kan istället söka via Kulturrådet.

Varje år gör Rikskonserter en skriftlig återrapportering till Kulturdepartementet för att de ska kunna bedöma hur verksamheten har skötts under året. Men någon skillnad i arbete beroende på regeringsfärg kan Björn W Stålné inte urskilja. – Nej, det har varit väldigt stabilt både vad gäller verksamhet och pengar genom åren. Vi har fått regelrätta uppräkningsvarje år.

Hur är då gehöret från departementet på nutida musiksidan? – När jag rekryterades hit gjorde jag ingen hemlighet av att jag anser att nutida musik är en oerhört viktig del av det ansvar som en kulturpolitisk institution ska bära, säger Björn W Stålné. För mig är det en självklarhet att vi ska ägna oss åt vår tids skapande musik och där har jag fått fullständig respons från departementets sida.

– Via Kulturrådet är det också en väldigt stark respons för de nya föreningar inom området som försöker formera sig, fortsätter Lotta Bystedt. Exempel är CoMA (Contemporary Music and Artists) i Växjö och Open i Göteborg som har förenat sig i tankarna kring Kalvfestivalen (Kalv är en ort med ca 380 invånare 8 mil sydost om Göteborg. Kalvfestivalen är ett forum för ny konstmusik och hölls första gången 2004. Läs mer i Tonsättaren 2/2005.). Den nutida musiken måste vara en angelägenhet för det nutida samhället om den ska överleva och då måste den börja kommunicera på ett annorlunda sätt än vad den tidigare har gjort.

Anna Hedelius · text och bild

MÅLEN FÖR RIKSKONSERTER ÄR:

- Att bidra till bredd och variation musikutbudet i hela landet genom att komplettera regional och lokal musikproduktion och i samarbete med andra intressenter arrangera konsertturnéer samt stödja musikfestivaler och andra större musikevenemang.
- Att främja utvecklingen av olika musikgenrer genom stöd och service till musiklivets intresseorganisationer.
- Att verka för att svenskt musikliv berikas genom ökade kontakter med andra länder.

GAS, Göteborg Art Sounds, 2005

I oktober invaderade konstmusiken Göteborg igen! Göteborg Art Sounds, GAS, i sin fjärde inkarnation lyste upp vårt höstmörker under åtta intensiva dagar som fylldes av konserter, seminarier, film och ljudinstallationer.

Festivalen har som ambition att inte bara skapa en scen för musik i olika former, utan också introducera nyheter, överraska, sammanföra musik i möten och/eller krockar. På ett tiotal olika scener försöker man få publiken att se (eller lyssna till!) saker i nytt ljus.

GAS förenar tex Trio ZilliacusPerssonRaitinen med Acoustic Trio i Hagakyrkan. Acoustic Trio vill hylla ögonblicket genom att improvisera samman tonerna från basklarinetter, harplutor från västafrika, theorb, luta och gitarrer i en koncentrerad meditation. Friheten och improvisationen är strikt och disciplinerad. Sakral på ett i kyrkan ovan sätt. Det är ett sökande inåt. Upplevande och iakttagande i samma ögonblick. Som en kontrast till detta är Trio ZilliacusPerssonRaitinens Goldbergvariationer mjuka och intagande. De fyller kyrkorummets som ett varmt och mjukt ljus i musik. Det är glattigt och vackert, nästan sensuellt. Det är hjärta snarare än Acoustic Trios klara sinne.

Ett annat exempel på kontraster är Sten Sandell Trio, Fennesz och Fläskkvartetten i Konserthuset. Det är ur en koncentrerad stämning i mörkret i Stenhammarsalen som de likt en frenetisk konstnär börjar att måla upp sitt ljudlandskap. Toner och rytmer piskar som regn som vinden sliter åt olika håll. Det är rasande musik. Bitvis vacker, bitvis nästan våldsam.

Christian Fennesz klickar sedan behärskat igång på powerbooken, förinspelat iskallt och stiltigt. Själv spelar han distad reverbererande elgitarr. Det är melodiskt även om oljuden är nära. Basigt och högt genom dallrande PA-membran. Musiken rullar tungt fram som ett godståg som aldrig verkar ta slut. Fläskkvartettens scen är en rockscen. En stråkkvartett med trummis, en smältdegel av klubb, dub, folkmusik, klassiskt och rock inlindat i stråkar, lite mellansnack och riffande på fioler. Trummorna pulserar stadigt. Nu hojtar och busvisslar publiken efter låtarna! Svartklädda och förtjusta över möjligheten att komma med dessa tillrop. Fläskkvartetten har lossat lite på konstmusikens strama slips – är lite ledigare.

Senare i veckan kom Jim O'Rourke på besök tillsammans med Mats Gustafsson och Tim Barnes och improviserade med (o-) ljud, saxofon och slagverk. De delade scenen med Playdo, som skapar musik som de sedan samplar och resamplar. De bygger upp för att sedan dekonstruera och rekonstruera.

Tom Bugs i vit laboratorierock och med vetenskapsfrisyr spelade sina små charmiga låtar på egenhändigt byggda instrument och loppisfynd. Han bläddrar i sin anteckningsbok där partituren verkar gömma sig och tar sig tid att förklara sin lilla maskinpark som blommar framför honom som en meccanorabatt.

Andreas Krizsan · text, foton från GAS pressbilder

Uppifrån och ner: Trio ZilliacusPerssonRaitinen, Sten Sandell Trio, Fennesz, Fläskkvartetten och Jim O'Rourke.

B

PORTO
BETALTFöreningen svenska tonsättare
Box 273 27
102 54 STOCKHOLM

KONSERTKALENDARIUM

NOVEMBER

- 16 Albert Schnelzer, *Spheres*, Nils-Erik Sparf violin, David Härenstam gitarr, Enköpings kammarmusikfestival.
- 17 Tony Blomdahl, *Anti Focus*, Pärlor för Svin och The Gothenburg Combo, Pusterviksteatern, Göteborg.
Uruppförande
Tony Blomdahl, *Strum*, för två gitarrer, Pusterviksteatern, Göteborg. Framförs av: The Gothenburg Combo.
- 17 Lars Indrek Hansson, *Mise en scene*, Pärlor för svin, Pusterviksteatern, Göteborg. **Uruppförande**
- 17 Peter Hansen, *Schweinbird*, för piano och 3 instrument, Pärlor för Svin, Pusterviksteatern, Göteborg. **Uruppförande**
- 21 Victoria Borisova-Ollas, *A Midnight Bell*, piano solo, Thalia Myers, Royal Academy of Music, London.
Uruppförande
- 21 Lennart Fredriksson, *Trio-Sonat*, Stockholm Arts Trio, 19:30 Skissernas Museum, Lund.
- 22 Tony Blomdahl, *Anti Focus*, Pärlor för Svin och The Gothenburg Combo
Tony Blomdahl, *Strum*, för två gitarrer, The Gothenburg Combo. Nybrokajen 11, Stockholm.
- 23 Ingvar Karkoff, *Overture*, Östgöta blåsarsymfoniker, dir. Andreas Lönnqvist, Folkets Hus, Motala. **Uruppförande**
- 24 Olov Franzén, *Suite Grande per violoncello solo*, Olov Franzén cello, Nordens Folkhögskola, Biskops-Arnö.
- 24 Ingvar Karkoff, *Overture*, Östgöta blåsarsymfoniker, dir. Andreas Lönnqvist, 19:30 Linköpings kongresshall.
Uruppförande
- 24 Fredrik Hagstedt, *Eufoniumkonsert*, Patrik Randefalk eufonium, Marinens Musikkår, dirigent Andreas Hanson, 19.00 Amiralitetsskyrkan, Karlskrona. **Uruppförande**
- 25 Albert Schnelzer, *Lamento – for the naughty children under the second umbrella*, Ensemble Nordlys, 18.00 Nybrokajen 11, Stockholm.
- 26 Mikael Forsman, *Tillståndsattribut*, för röst och ensemble, Monica Danielsson sopran, Joar Skorpen violin, Per Sjögren slagverk, Christian Berg cello, Anna Svendsdotter flöjt/basflöjt, Gerleborgsskolan, Bohuslän. **Uruppförande**
- 26 Mikael Forsman, *Knyter till ett*, för röst och ensemble, Monica Danielsson sopran, Joar Skorpen violoin, Per Sjögren slagverk, Christian Berg cello, Anna Svendsdotter flöjt/basflöjt, Gerleborgsskolan, Bohuslän. **Uruppförande**
- 26 Dag Lundin, *Sursum Corda*, lyrisk-sakral körsvit a cappella till texter av Bo Setterlind. Klosters Oratoriekör

och Ars Musicakören, dir. Per-Lennart Isaksson, 16:00 Klosters kyrka i Eskilstuna.

- 27 Kristina Forsman, *Advent!*, St Tomas Kammarkör och St Tomas kören, trumpeteter och tromboner ur Solna brass, orgel: Björn Gäfvert, dirigent: Hans Vainikainen, 15:00, 18:00 St Tomas kyrka, Vällingby, Stockholm. **Uruppförande**
- 28 Miklós Maros: *Treklang*, Malin Lindström, Mats Möller, Jan Stigmer, Bengt-Åke Lundin 17:00 Kungl. Musikaliska Akademien, Stockholm. **Uruppförande**

DECEMBER

- 01 Rolf Martinsson, *Open Mind*, Sveriges Radios Symfoni-orkester, dir. Vasily Petrenko, Linköping. Även 2/12 Vara, 3/12 Örebro, 4/12 Järna.
- 01 Gunnar Valkare, *Stjärnornas musik*, för agerande renässans-ensemble, Ensemble Mare Balticum, Kristianstad konsert-hus. **Uruppförande**
- 09 Eberhard Eysler, *Ary nang*, för kammarorchester, Daegu Contemporary Music Orchestra, Daegu, Syd-Korea.
Uruppförande
- 10 Eberhard Eysler, *Racconti*, Nils-Erik Sparf, David Härenstam, Bengt Forsberg, SR P2. **Uruppförande**
- 13 Johan Hammerth, *After the Last Tone*, Jan Stigmer violin, Galleri Agueli, Stockholm. **Uruppförande**
- Johan Hammerth, *After the String*, Jan Stigmer violin, Galleri Agueli, Stockholm. **Uruppförande**
- 14 Sergei Dmitriev, *Hägringar*, Konsert av Stockholms saxofonkvartett, kl.19:00 National Centre for Contemporary Arts, Zoologitjeskaja 13, Moskva.
- 15 Sven-David Sandström, *Juloratorium*, Susanna Andersson, Mikael Samuelsson, Lunds Vokalensemble, Malmö Symfoniorkester, dir. Mats Rondin, Konserthuset, Malmö.
Uruppförande

JANUARI

- 19 Fredrik Högberg, *Trolltuba*, för tuba och symfonisk blåsorkester, Øystein Baadsvik, Stockholm läns blåsar-symfoniker, dir. Christian Lindberg, Nybrokajen 11, Stockholm. **Uruppförande**
- 20 Gunnar Valkare, *Corso för violoncell och piano*, Marie Macleod och Martin Sturfält, The Arts Centre, Swindon, England. Även 22/1 Varbergs teater, Varberg. 27/1 Machynlleth, Wales, England. Samt 11/3 Devon, England.

För senast uppdaterade Kalendarium se: www.fst.se